

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ Δ/ΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
Ι. Δ/ΝΣΗ ΠΑΡΟΧΗΣ ΦΟΡ. ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΙΙ. Δ/ΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ**

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

ΑΔΑ :

Αθήνα, 10 Φεβρουαρίου 2015

ΠΟΛ 1045

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

Ταχ. Δ/ση : Καρ. Σερβίας 10
Ταχ. Κωδ. : 101 84 Αθήνα
Τηλέφωνο: 210 3375885
Τηλεομοιοτ: 210 3375368
E-mail: des.c@mofadm.gr

ΘΕΜΑ : Παροχή οδηγιών ως προς τη διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας των φυσικών, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.

Σε συνέχεια της ΠΟΛ 1084/24-3-2014 (ΑΔΑ: ΒΙΗΡΗ-ΞΦΗ) εγκυκλίου, με την οποία δόθηκαν οδηγίες στις Δ.Ο.Υ. ως προς τη λύση και θέση σε εκκαθάριση των κεφαλαιουχικών και προσωπικών εταιρειών, με την παρούσα, παρέχονται διευκρινίσεις αναφορικά με τη διακοπή της επιχειρηματικής δραστηριότητας των φυσικών, νομικών προσώπων και νομικών οντοτήτων.

Ειδικότερα:

Με τις διατάξεις του άρθρου 8 της ΠΟΛ 1006/2013 (ΦΕΚ 19 Β' 2014) Απόφασης, ορίζεται ότι, τα φυσικά πρόσωπα υποχρεούνται, να υποβάλλουν, εντός δέκα (10) ημερών από την οριστική παύση της δραστηριότητάς τους, το έντυπο Μ4 «Δήλωση Διακοπής Εργασιών».

Ως οριστική παύση, νοείται, η μη άσκηση επιχειρηματικής δραστηριότητας, η πώληση της επιχείρησης, η συγχώνευση ή η απορρόφησή της, κ.λπ.

Σε περίπτωση θανάτου φυσικού προσώπου που ασκούσε επιχειρηματική δραστηριότητα και μη συνέχισης της επιχείρησης από τους κληρονόμους, η δήλωση διακοπής υποβάλλεται από έναν τουλάχιστον κληρονόμο, εντός δέκα (10) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας αποποίησης, που προβλέπεται από τις διατάξεις του άρθρου 1847 του Αστικού Κώδικα. Στην περίπτωση συνέχισης της επιχείρησης, λόγω κληρονομικής διαδοχής από τον / τους κληρονόμο/ους, υποβάλλεται δήλωση διακοπής εντός δέκα (10) ημερών από την ενεργό ανάμειξή τους και όχι πέραν των δέκα (10) ημερών από τη λήξη της προθεσμίας αποποίησης, σύμφωνα με τα ανωτέρω.

Ως ημερομηνία διακοπής, σε κάθε περίπτωση, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η ημερομηνία θανάτου του φυσικού προσώπου ενώ συνυποβάλλεται ευκρινές φωτοαντίγραφο της ληξιαρχικής πράξης θανάτου και το έντυπο Μ7 «Δήλωση Σχέσεων Φορολογουμένου».

Επιπλέον, με τις ως άνω διατάξεις ορίζεται ότι, τα νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες υποβάλλουν το έντυπο Μ4 «Δήλωση Διακοπής Εργασιών», εντός δέκα (10) ημερών, από τη λήξη των εργασιών της εκκαθάρισης ή από την ανακοίνωση διαγραφής τους από το Γ.Ε.ΜΗ., όπου απαιτείται.

Στις περιπτώσεις που, τα πρόσωπα αυτά, δεν τίθενται σε εκκαθάριση, υποβάλλουν το ίδιο έντυπο, εντός δέκα (10) ημερών από τη λύση τους ή την παύση των εργασιών τους, κατά περίπτωση.

Ειδικότερα:

α. Ως προς τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που έχουν εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ., η αρμόδια υπηρεσία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, μας γνώρισε ότι:

- Όταν μία **κεφαλαιουχική εταιρεία (Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.)** λύεται, τίθεται σε όλες τις περιπτώσεις - με εξαίρεση την πτώχευση - υποχρεωτικά εκ του νόμου σε εκκαθάριση. Η

περάτωση της εκκαθάρισης είναι αυτή που επιφέρει τη λήξη της νομικής προσωπικότητας και ακολούθως η εταιρεία διαγράφεται από το Γ.Ε.ΜΗ.

Ο ισολογισμός λήξης της εκκαθάρισης καταχωρείται στο Γ.Ε.ΜΗ. και εκδίδεται ανακοίνωση διαγραφής του νομικού προσώπου, στην οποία αναφέρεται η ημερομηνία καταχώρησης του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης στο Γ.Ε.ΜΗ. και ο σχετικός Κωδικός Αριθμός Καταχώρησης (Κ.Α.Κ.). Η οριστική παύση των εργασιών του νομικού προσώπου επέρχεται από την καταχώρηση του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης στο Γ.Ε.ΜΗ.

Ως εκ τούτου, με την υποβολή της δήλωσης διακοπής εργασιών κεφαλαιουχικής εταιρείας συνυποβάλλεται ευκρινές φωτοαντίγραφο της ανακοίνωσης διαγραφής της από το Γ.Ε.ΜΗ. και καταχωρείται, ως ημερομηνία διακοπής, στο υποσύστημα Μητρώου, η ημερομηνία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης.

- Όταν μία **προσωπική εταιρεία (Ο.Ε., Ε.Ε.)** λύεται κι εφόσον οι εταίροι δεν έχουν συμφωνήσει διαφορετικά, τη λύση της, ακολουθεί η εκκαθάριση (αρθρ. 268 του ν.4072/2012 ΦΕΚ 86 Α').

Με το πέρας της εκκαθάρισης, ο εκκαθαριστής, ζητά τη διαγραφή της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ., προσκομίζοντας τον ισολογισμό λήξης της εκκαθάρισης, ο οποίος καταχωρείται και ακολουθεί ανακοίνωση διαγραφής της από το Γ.Ε.ΜΗ.

Συνεπώς, με την υποβολή της δήλωσης διακοπής εργασιών προσωπικής εταιρείας που ολοκλήρωσε το στάδιο της εκκαθάρισης συνυποβάλλεται ευκρινές φωτοαντίγραφο της ανακοίνωσης διαγραφής της εταιρείας από το Γ.Ε.ΜΗ. και ως ημερομηνία διακοπής, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου, η ημερομηνία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης.

Στην περίπτωση που προσωπική εταιρεία λύεται χωρίς τη λύση της να ακολουθήσει το στάδιο της εκκαθάρισης, με την υποβολή της δήλωσης διακοπής εργασιών συνυποβάλλεται ευκρινές φωτοαντίγραφο της ανακοίνωσης διαγραφής της από το Γ.Ε.ΜΗ. Ως ημερομηνία διακοπής, καταχωρείται, στο υποσύστημα Μητρώου, η ημερομηνία λύσης της, κατά περίπτωση, όπως προκύπτει κάθε φορά από τη σχετική ανακοίνωση (π.χ. η ημερομηνία καταχώρησης στο Γ.Ε.ΜΗ. της απόφασης των μελών ή εταίρων ή του καταστατικού λύσης της, η ημερομηνία που προσδιορίζεται από δικαστική απόφαση, η ημερομηνία παρόδου του διμήνου από την έξοδο εταίρου σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.4072/2012, η ημερομηνία λήξης του χρόνου διάρκειας, κ.λπ.).

- Ανάλογη διαδικασία ακολουθείται και στην περίπτωση διακοπής οποιουδήποτε άλλου νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας που έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ. (π.χ. Κοινοπραξία που ασκεί εμπορική δραστηριότητα) καθώς και αλλοδαπού νομικού προσώπου που έχει υποκατάστημα στην Ελλάδα και έχει εγγραφεί στο Γ.Ε.ΜΗ..

- Όσες κεφαλαιουχικές εταιρείες (Ε.Π.Ε., Α.Ε.) λύθηκαν και ολοκλήρωσαν την εκκαθάρισή τους πριν την έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ., με τη δήλωση διακοπής εργασιών συνυποβάλλουν ευκρινές φωτοαντίγραφο του ΦΕΚ δημοσίευσης του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης ή της ανακοίνωσης διαγραφής από το Μ.Α.Ε., κατά περίπτωση.

Οι προσωπικές εταιρείες (Ο.Ε., Ε.Ε.) που λύθηκαν και ολοκλήρωσαν την εκκαθάρισή τους πριν την έναρξη λειτουργίας του Γ.Ε.ΜΗ., με τη δήλωση διακοπής εργασιών συνυποβάλλουν ευκρινές φωτοαντίγραφο της απόφασης για τη λύση ή του καταστατικού λύσης τους κατατεθειμένο στο Πρωτοδικείο ή του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης, κατά περίπτωση. Εάν έχουν λυθεί λόγω παρόδου χρόνου διάρκειας, συνυποβάλλουν ευκρινές φωτοαντίγραφο του καταστατικού που αναφέρεται η λήξη της διάρκειάς τους, δημοσιευμένο στο Πρωτοδικείο καθώς και της βεβαίωσης του Πρωτοδικείου, ότι δεν έχει δημοσιευθεί παράταση του χρόνου διάρκειας.

β. Στις περιπτώσεις διακοπής επιχειρηματικής δραστηριότητας των **νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων των οποίων το έγγραφο σύστασης καταχωρείται σε άλλο Μητρώο ή Βιβλίο εκτός Γ.Ε.ΜΗ.** όπως π.χ. Ναυτικές εταιρείες πλοίων αναψυχής, δικηγορικές εταιρείες, συμβολαιογραφικές εταιρείες κ.λπ. με τη δήλωση διακοπής εργασιών συνυποβάλλεται ευκρινές φωτοαντίγραφο του εγγράφου λύσης τους, νομίμως καταχωρημένο ή του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης, νομίμως δημοσιευμένο, όπου απαιτείται, στις περιπτώσεις που έχουν τεθεί σε εκκαθάριση. Ως ημερομηνία διακοπής, καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η ημερομηνία της λύσης τους ή η ημερομηνία του ισολογισμού λήξης της εκκαθάρισης, κατά περίπτωση.

γ. Στις περιπτώσεις υποβολής δήλωσης διακοπής εργασιών από επιχειρήσεις που μετασηματίστηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 έως και 5 του ν. 2166/93, ως ημερομηνία διακοπής καταχωρείται στο υποσύστημα Μητρώου η ημερομηνία σύνταξης του ισολογισμού μετασηματισμού (σχετ. Α.Υ.Ο. 1063006/2696/776/0014/ΠΟΛ 1145/25-5-95).

Οι ως άνω δηλώσεις συμπληρώνονται και υποβάλλονται εις απλούν από το φορολογούμενο ή το νόμιμο εκπρόσωπό του, στο τμήμα ή γραφείο της Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ. στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας, βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης και επέχουν θέση υπεύθυνης δήλωσης του άρθρου 8 του ν. 1599/86. Όταν υποβάλλονται από τρίτο πρόσωπο, προσκομίζεται εξουσιοδότηση, με βεβαιωμένο το γνήσιο της υπογραφής από οποιαδήποτε διοικητική αρχή ή ΚΕΠ.

Κατά την υποβολή της δήλωσης διακοπής, προσκομίζονται τα κατά περίπτωση δικαιολογητικά σε πρωτότυπη μορφή και συνυποβάλλονται ευκρινή φωτοαντίγραφα αυτών, κατά τα οριζόμενα στο δεύτερο, τρίτο και τέταρτο εδάφιο της περ. β της παρ.2 του άρθρου 1 του Κεφαλαίου Α΄ του ν.4250/2014 (ΦΕΚ 74 Α΄).

Πριν την καταχώρηση της δήλωσης στο μηχανογραφικό σύστημα, ακυρώνονται υποχρεωτικά τα θεωρημένα φορολογικά στοιχεία, η θεώρηση των οποίων, διενεργήθηκε από το χρόνο παραγωγικής λειτουργίας του σχετικού υποσυστήματος TAXIS, σε κάθε Δημόσια Οικονομική Υπηρεσία (Δ.Ο.Υ.).

Με την καταχώρηση της δήλωσης διακοπής εργασιών στο Υποσύστημα Μητρώου χορηγείται άμεσα από τον υπάλληλο του τμήματος ή γραφείου Διοικητικής και Μηχανογραφικής Υποστήριξης της Δ.Ο.Υ., στη χωρική αρμοδιότητα της οποίας βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης, στους φορολογούμενους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα και νομικές οντότητες) η σχετική βεβαίωση, χωρίς να αποτελεί κώλυμα για τη χορήγησή της η ύπαρξη βεβαιωμένων οφειλών ή η μη εκπλήρωση των φορολογικών τους υποχρεώσεων σύμφωνα με τα αναφερόμενα στην ΠΟΛ 1181/2012 εγκύκλιο και χωρίς να απαιτείται η υπογραφή των προϊσταμένων των τμημάτων της Δ.Ο.Υ. ότι έλαβαν γνώση της διακοπής.

Σε κάθε περίπτωση υποβολής της εν λόγω δήλωσης εκπρόθεσμα, επιβάλλονται οι κυρώσεις του άρθρου 54 του ν.4174/2014 (ΦΕΚ 170 Α΄), όπως ισχύει.

Ως ημερομηνία εκκίνησης των προθεσμιών για τον υπολογισμό του εμπροθέσμου, στις περιπτώσεις που κατά την υποβολή της δήλωσης διακοπής εργασιών του άρθρου 8 της ΠΟΛ 1006/2013, προσκομίζεται ανακοίνωση από την υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., λογίζεται η ημερομηνία έκδοσης της σχετικής ανακοίνωσης.

Στο σημείο αυτό να προσθέσουμε ότι, οι οδηγίες που έχουν δοθεί με τις 1030160/650/ΔΜΠΟΛ/1068/19-3-2001, 1016769/389/ΔΜΒ/ΠΟΛ/1028/21-2-2003 και 1053873/867/ΔΜ/ΠΟΛ 1071/28-5-2009 εγκυκλίου και αφορούν στην εκπρόθεσμη διακοπή επιχειρηματικής δραστηριότητας πέραν του έτους **με βάση τον πραγματικό χρόνο διακοπής των επιχειρήσεων**, παύουν να ισχύουν, από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας που έχει δοθεί από τη Φορολογική Διοίκηση.

**Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ
ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΜΠΑΚΑΣ**

**Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Αυτοτελούς
Τμήματος Διοίκησης**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

A. Αποδέκτες για ενέργεια

- Δημόσιες Οικονομικές Υπηρεσίες (Δ.Ο.Υ.)
- Διεύθυνση Υποστήριξης Ηλεκτρονικών Υπηρεσιών
(με παράκληση να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γ.Γ.Δ.Ε.)
- Γ.Ε.Φ. (Γραφεία Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων)
- Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας
Γενική Γραμματεία Εμπορίου,
Γενική Δ/ση Εσωτ. Εμπορίου,
Δ/ση ΑΕ και Πίστωσης
Πλατεία Κάνιγγος
101 81 Αθήνα

Β. Αποδέκτες για κοινοποίηση

- Αποδέκτες πίνακα Α' (εκτός του αριθμού 4)
- Αποδέκτες πίνακα Β' (εκτός των αριθμών 1,2)
- Αποδέκτες πίνακα ΣΤ'
- Αποδέκτες πίνακα Η' (εκτός των αριθμών 4,8,9,10,11)
- Π.Ο.Ε.- Δ.Ο.Υ.

Γ. Εσωτερική Διανομή

- Γραφείο Υπουργού
- Γραφείο Υφυπουργού
- Γραφείο Γενικής Γραμματέως Δημοσίων Εσόδων
- Γραφείο Προϊστάμενου Γενικής Δ/σης Ηλεκτρ. Διακυβέρνησης κ' Ανθρ. Δυναμικού
- Γραφείο Προϊστάμενου Γενικής Διεύθυνσης Φορολογικής Διοίκησης
- Διεύθυνση Εφαρμογής της Φορολογικής Πολιτικής και Νομοθεσίας
- Διεύθυνση Παροχής Φορολογικών Υπηρεσιών (15 αντίγραφα)